

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 września 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. przeciwko M. B. (1), M. B. (2), M. B. (3):

1. uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. czynność prawną, w postaci umowy darowizny z dnia 15 kwietnia 2009 roku za repertorium A nr 2035/2009 zawartej przed notariuszem M. K. prowadzącą Kancelarię Notarialną w P. przy ulicy (...) dokonanej pomiędzy J. Ł. (1) a M. B. (1) i M. B. (2) reprezentowanymi przez matkę B. B. (1) oraz M. B. (3), przedmiotem umowy darowizny była działka gruntu oznaczona w ewidencji gruntów numerem 206 położona w S. o powierzchni jeden hektar trzydzieści arów osiem metrów kwadratowych, celem ochrony wierzytelności powoda wynikającej z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy w dniu 26 sierpnia 2004 roku w sprawie X GNC 1704/04 któremu w dniu 19 października 2004 roku Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności przeciwko dłużkowi a w dniu 23 marca 2006 roku przeciwko małżonkowi dłużnika, przedmiotowy nakaz zapłaty został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi X Wydziału Gospodarczego wydanym w dniu 03 września 2008 roku w sprawie X GC 152/08,

2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

3. zasądził od M. B. (1), na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 3.196,06 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

4. zasądził od M. B. (2) na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 3.196,06 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

5. zasądził od M. B. (3), na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 3.196,06 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

6. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Ł. od M. B. (1), M. B. (2), M. B. (3) kwotę 59,29 zł od każdego z nich tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na ustaleniu, że prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 26 sierpnia 2004 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt: X GNC 1704/04, Sąd nakazał B. B. (1), aby zapłaciła na rzecz (...) Sp. z o.o. w Ł. kwotę 63.337,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 sierpnia 2003 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w kwocie 4.755,10 zł. Pismem z dnia 22 lutego 2008 roku B. B. (1) wniosła o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 26 sierpnia 2004 roku i złożyła zarzuty od nakazu zapłaty. B. B. (1) stawiała się na wyznaczone terminy rozpraw wraz ze swoim pełnomocnikiem z wyboru. Na skutek zarzutów B. B. (1), Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. X GC 152/08, w dniu 3 września 2008 r. wydał wyrok, którym utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 26 sierpnia 2004 r. w sprawie sygn. X GNC 1704/04, który uprawomocnił się.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 23 marca 2006 roku wydanym w sprawie o sygn. X GCo 237/05 Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty z dnia 26 sierpnia 2004 r. wydanemu w sprawie sygn. X GNC 1704/04 przeciwko małżonkowi dłużnika, M. B. (4).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi A. K. (1) prowadził przeciwko B. B. (1) i M. B. (4) egzekucję w sprawie KM 310/08 z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. w Ł.. Postanowieniem z dnia 26 marca 2009 roku Komornik umorzył postępowanie wobec bezskuteczności egzekucji. W trakcie egzekucji Komornik ustalił, że dłużnicy nie posiadają jakichkolwiek ruchomości, nieruchomości, wierzytelności czy innych praw majątkowych podlegających zajęciu. B. B. (1) posiada również zobowiązania wobec innych wierzycieli. B. B. (1) w trakcie egzekucji

została przesłuchana przez Komornika w trybie art. 801 k.p.c. złożyła oświadczenie, a także pokwitowała otrzymanie wezwania do zapłaty długu, które było skierowane do niej samej i do jej małżonka, M. B. (4). W trakcie M. B. (4) odbierał również pisma od Komornika. Podczas dokonywania czynności terenowych w dniu 18 lutego 2008 roku Komornik rozmawiał z matką B. J. Ł., która oświadczyła, że jej córka, B. B. (1) nie mieszka pod adresem w Ł. przy ul. (...) od 17 lat i nie ma z córką kontaktu. Komornik postanowieniem z dnia 26 marca 2009 roku umorzył postępowanie w sprawie KM 310/08 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

W 2012 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. (2) wszczął przeciwko B. B. (1) i M. B. (4) egzekucję w sprawie KM 751/12 z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. w Ł.. Egzekucja pozostaje bezskuteczna. Komornik ustalił, że dokonane zajęcia były bezskuteczne, a majątek posiadany przez dłużników został zbyty przez datą wszczęcia egzekucji. B. B. (1) posiada samochód osobowy (...) z 1992 r., którego wartość nie pozwoli zaspokoić roszczenia powoda w całości.

W 2015 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. (2) wszczął przeciwko B. B. (1) i M. B. (4) egzekucję w sprawie KM 2531/15 z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. w Ł.. Egzekucja okazała się bezskuteczna. Komornik ustalił, że dłużniczka nie posiada stałej pracy, utrzymuje się z alimentów na dzieci. Jest zarejestrowana, jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2015 roku Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec bezskuteczności egzekucji.

Z informacji uzyskanej przez powoda w dniu 20 marca 2009 r. z Miejskiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Ł. B. B. (1) i M. B. (4), na ten dzień nie posiadali ani 5 lat wstecz, nieruchomości na terenie miasta Ł..

B. i M. małżonkowie B. byli właścicielami niezabudowanej nieruchomości położonej w S., oznaczonej w ewidencji gruntów w obrębie, 6 jako działka nr (...) o powierzchni 1,3008 ha, przy czym M. B. (4) miał udział 1/8 należący do jego majątku osobistego, a pozostały udział 7/8 należał do majątku wspólnego małżonków B.. W drodze umowy warunkowej sprzedaży sporządzonej aktem notarialnym dnia 11 grudnia 2008 roku za numerem Repertorium A 9447/2008, M. i B. małżonkowie B. sprzedali J. Ł. (1) (matce B. B. (1)) całą niezabudowaną nieruchomość położoną w S., stanowiącą działkę gruntu numer (...) o powierzchni 1,3008 ha za cenę 75.000 zł pod warunkiem nie skorzystania z prawa pierwokupu przez Agencję Nieruchomości Rolnych. W dacie podpisywania umowy nieruchomość nie była obciążona prawami rzeczowymi ograniczonymi, nie była obciążona zobowiązaniami z tytułu należności podatkowych ani danin publicznych, nie była obciążona ograniczeniami w rozporządzaniu, w szczególności z powyższą nieruchomością nie były związane żadne roszczenia cywilne ani publicznoprawne. W umowie ustalono, że cena sprzedaży w kwocie 75.000 zł zapłacona zostanie w dniu podpisania umowy przeniesienia własności, na co małżonkowie B. wyrazili zgodę. Agencja Nieruchomości Rolnych z prawa pierwokupu nie skorzystała. W dniu 15 kwietnia 2009 roku strony zawarły umowę przeniesienia własności sporządzoną aktem notarialnym za numerem Repertorium A 2035/2009, na mocy której M. i B. małżonkowie B. przenieśli na rzecz J. Ł. (1) (matki B. B. (1)), całą nieruchomość w S. do jej majątku osobistego. Cena sprzedaży została zapłacona w całości przed podpisaniem aktu, której odbiór małżonkowie B. pokwitowali. W tym samym akcie notarialnym J. Ł. (1) darowała przedmiotową nieruchomość dzieciom B. B. (1): małoletniej M. B. (1), małoletniemu M. B. (2) i pełnoletniej M. B. (3) po 1/3 części. W imieniu małoletnich obdarowanych działała B. B. (1).

Nabyta przez pozwanych niezabudowana nieruchomość położona w S., stanowiąca działkę gruntu numer (...) o powierzchni 1,3008 ha została podzielona na mniejsze działki o numerach (...). Na terenie działki (...) miało zostać wybudowanych 8 budynków mieszkalnych jednorodzinnych wraz z infrastrukturą techniczną. Działka nr (...) o powierzchni 0,1319 ha została sprzedana przez pozwanych osobom trzecim w dniu 18 października 2012 r. i dla tej działki została założona księga wieczysta numer (...). Działka nr (...) stanowiąca drogę dojazdową została odłączona do nowej księgi wieczystej numer (...), gdzie, jako właściciele zostali wpisani pozwani w udziale po 5/18 części i właściciel działki nr (...) w udziale 1/6. Działka nr (...), przeznaczona na poszerzenie drogi została odłączona do księgi wieczystej numer (...), gdzie, jako właściciel jest wpisana Gmina S.. Dla pozostałych działek nr (...) została założona nowa księga wieczysta numer (...) gdzie, jako współwłaściciele zostali wpisani pozwani w udziale po 1/3 części.

Aktualna wartość rynkowa udziału 7/8 we współwłasności niezabudowanej w S. ulica (...), działka numer (...), jako przedmiot prawa własności według poziomu cen na dzień 11 grudnia 2008 roku wynosi 89.000 zł, zaś według cen na dzień 15 kwietnia 2009 roku kwotę 88.900 zł.

B. B. (1) zamieszkiwała przy ulicy (...), skąd w 1996 roku została wymeldowana. Przeprowadziła się na W., a następnie na R.. W 2002 roku B. B. (1) wynajmowała mieszkanie przy Al. (...) w Ł.. W 2007 roku zamieszkała w lokalu pod adresem ulica (...). Jako adres do korespondencji wskazywała ul. (...) WIN 45 (sklep). B. B. (1) była również zameldowana pod adresem Ł., ulica (...).

W 2002 roku B. B. (1) podjęła działalność gospodarczą przy ulicy WiN 61, której prowadzenia zaprzestała w 2006 roku. Od połowy 2007 roku zaczęła pracować u córki w sklepie przy Organizacji (...) w sklepie z używaną odzieżą. Poza zobowiązaniami wobec powoda B. B. (1) miała zadłużenie wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Naczelnika Urzędu Skarbowego. Egzekucja z wniosku tych wierzycieli została umorzona z uwagi na bezskuteczność. Przeciwno B. B. (1) była również prowadzona egzekucja z wniosku wierzyciela (...) spółki jawnej T. G., W. S. w B.. Do sklepu, który prowadziła B. B. (1) przy ulicy WiN 61 od 2004 roku przychodził komornik. Dłużniczka zobowiązywała się komornikowi do spłaty zadłużenia w ratach miesięcznych. Podczas cotygodniowych wizyt pracownika komornika B. B. (1) wpłacała komornikowi kwoty rzędu 100 zł, 30 zł, 40 zł, 50 zł, za co otrzymywała pokwitowanie. Podczas czynności prowadzonych w sklepie przy ulicy WiN 61 pracownik komornika widywał czasami J. Ł. (1). Podczas kilku wizyt pracownika nie było dłużniczki w sklepie, wtedy jej matka informowała pracownika, że córka nie zostawiła pieniędzy. Pracownik komornika przychodził również do sklepu (...), w którym pracowała B. B. (1). W tym sklepie (...) obsługiwała czasem klientów.

J. Ł. (1) od 1985 roku mieszka na ul. (...) w Ł.. Utrzymywała częste kontakty z córką B. B. (1) na początku, kiedy M. B. (3) była mała, chodziła na urodziny, imieniny. W 1999 roku B. B. (1) pożyczyła od partnera matki pieniądze na prowadzenie działalności gospodarczej, z których remontowała też mieszkanie. B. B. (1) nie zwróciła pieniędzy. Co jakiś czas matka i jej partner przypominali o zwrocie pożyczki. W grudniu 1999 roku partner matki B. B. (1) zażądał pod zastaw pola, na co nie zgodził się mąż B. B. (1). Przez jakiś czas J. Ł. (1) nie odzywała się z córką, utrzymywała z nią w latach 1999-2007 kontakt telefoniczny. Kontakty polepszyły się w 2007 roku, kiedy dzieci były chrzczone. W 2008 roku, była komunia M. B. (1). Od 2009 roku J. Ł. (1) utrzymywała z córką regularne kontakty. M. B. (3) mieszkała w sąsiedztwie J. Ł. (1).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest zasadne w przeważającej części.

W myśl art. 531 § 2 k.c. w wypadku, gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo, jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.

Stosownie zaś do treści art. 532 k.c. wierzyciel, względem, którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły.

Z punktu widzenia potrzeby ochrony wierzyciela nie ma znaczenia kilkakrotny i wielopodmiotowy transfer korzyści majątkowej, jeżeli korzyść ta wyszła z majątku dłużnika (lub do niego nie weszła) w okolicznościach usprawiedliwiających roszczenie paulińskie wierzyciela (art. 527 k.c.). Dlatego w art. 531 § 2 k.c. przewidziano wprost możliwość wystąpienia wierzyciela bezpośrednio przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści i jednocześnie domagania się uznania za bezskuteczną wobec wierzyciela ostatniej czynności prawnej z udziałem ostatniego nabywcy korzyści. Wierzyciel będzie jednak musiał wykazać, że osoba pozwana „wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną”. Chodzi oczywiście o pozytywną wiedzę o obiektywnych i subiektywnych przesłankach skargi paulińskiej, przewidzianych w art. 527 k.c., tj. o przesłankach, które uzasadniałyby orzeczenie uznania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną wobec wierzyciela. Wiedza taka świadczy o udziale także ostatniego beneficjenta rozporządzenia w działaniu in fraudem creditoris. Wierzyciel może korzystać

z tzw. domniemań pauliańskich mających ułatwić wykazania przesłanek subiektywnych skargi także w procesie skierowanym przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści (art. 527 § 3 i § 4 k.c., art. 529 k.c.). Nie trzeba wykazywać wspomnianej wiedzy pozwanego nabywcy korzyści, gdy nabył on tę korzyść nieodpłatnie (art. 531 § 2 k.c.). W takiej sytuacji wystarczy wykazanie przesłanek uzasadniających uznanie czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną (art. 527 k.c.). W razie rozporządzenia korzyścią majątkową przez osobę trzecią na rzecz dalszej osoby, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko tej osobie i zaskarżyć czynność prawną, w której uczestniczyła (art. 531 § 2 k.c.). (Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 24 września 2015 r. V CSK 667/14 L.)

Wszystkie czynności rozporządzające, dokonane z udziałem kolejnych szczególnych następców prawnych, mają tożsamy przedmiot (np. rzecz ruchoma, nieruchoma, ta sama wierzytelność), przy czym uwaga ta nie odnosi się, oczywiście, do serii rozporządzeń obejmujących świadczenia pieniężne. Na regułę „tożsamości korzyści” przy interpretacji art. 531 § 2 k.c. trafnie zwrócono uwagę w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2009 r., IV CSK 411/08. Reguła ta pozwala przyjąć, że wprawdzie korzyść znajdowała się kolejno w majątku kolejnych nabywców, ale nadal stanowi ten element, o który został jednak uszczuplony (lub niepowiększony) majątek dłużnika i taki element może służyć do przeprowadzenia egzekucji na rzecz wierzyciela (art. 532 k.c.).

Nie trzeba wykazywać wspomnianej wiedzy pozwanego nabywcy korzyści, gdy nabył on tę korzyść nieodpłatnie (art. 531 § 2 k.c.). W takiej sytuacji wystarczy wykazanie przesłanek uzasadniających uznanie czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną (art. 527 k.c.). Wykazanie nieodpłatnego nabycia tożsamej prawnie korzyści przez pozwanego określonego w art. 531 § 2 k.c. ułatwia, zatem ochronę pauliańską wierzytelności powoda.

W niniejszej sprawie bezspornym było istnienie wierzytelności pieniężnej powoda, która została stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 26 sierpnia 2004 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt: X GNC 1704/04. Dłużniczka B. B. (1) miała pełną świadomość istnienia długu. Pismem z dnia 22 lutego 2008 roku B. B. (1) wniosła o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 26 sierpnia 2004 roku i złożyła zarzuty od nakazu zapłaty. Nakaz zapłaty został utrzymany w mocy prawomocnym wyrokiem. Wierzytelność wynikająca z nakazu zapłaty nie była spleciona w dacie dokonywania umowy sprzedaży niezabudowanej nieruchomości położonej w S., oznaczonej w ewidencji gruntów w obrębie, 6 jako działka nr (...) o powierzchni 1,3008 ha. Umowa sprzedaży została, zatem dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, skoro stanowiła jedyny majątek dłużniczki i jej męża, zaś dłużniczka nie posiadała żadnego innego wartościowego składnika majątku, z którego mógłby zaspokoić się wierzyciel, a dodatkowo jej sytuacja finansowa nie pozwalała w żaden sposób na zaspokojenie licznych wierzycieli – w tym powoda.

Z okoliczności sprawy nie wynika także, aby po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiły zdarzenia, wskutek których zobowiązanie dłużnika względem wierzyciela wygasło w całości lub nie mogło być egzekwowane, skoro dłużniczka dokonała wyłącznie częściowej spłaty do rąk komornika, która nie pokryła całości zobowiązania. Wyrok ze skargi pauliańskiej orzekający o bezskuteczności zaskarżonej czynności prawnej nie rozstrzyga przy tym o wysokości należności dłużnika względem wierzyciela. Badaniu Sądu podlega jedynie to, czy wskazana przez powoda wierzytelność, jaka ma podlegać ochronie pauliańskiej nie przekracza granic wynikających z tytułu wykonawczego wydanego przeciwko dłużnikowi, którym sąd - stosownie do treści art. 365 k.c. pozostaje związany. W razie istnienia sporu co do wysokości wierzytelności właściwą drogą obrony dłużnika jest powództwo przeciwegzekucyjne (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2004 r., IV CK 30/04, LEX nr 188480, z dnia 9.04.2010, I CSK 273/09, LEX nr 602265).

Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że o sytuacji finansowej swojej córki wiedziała jej matka J. Ł. (1), która nabyła od córki przedmiotową nieruchomość. Rozmawiała ona z komornikiem, widywała pracownika komornika, który przychodził do sklepu córki, a następnie wnuczki, w którym pracowała córka, celem pobierania spłaty należności. J. Ł. (1) informowała pracownika komornika w czasie nieobecności córki, że nie zostawiła ona pieniędzy dla komornika. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika również, że J. Ł. (1) była w kontakcie telefonicznym z córką, mimo ich nieporozumień na tle finansowym. J. Ł. (1) dokonała jednak darowizny przedmiotowej nieruchomości

po 1/3 części na rzecz swoich wnuków. Dwoje małoletnich: M. B. (1) i M. B. (2) reprezentowała przy umowie ich przedstawicielka ustawowa B. B. (1).

Przede wszystkim umowa darowizny jest ważna. W okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodziła konieczność zwrócenia się do sądu opiekuńczego celem ustanowienia kuratora. Gdy rodzice i dzieci występują po tej samej stronie, należy badać, czy ze względu na możliwość sprzeczności ich interesów dopuszczalna jest reprezentacja dzieci przez rodziców, to jednak nie należy wychodzić w tym zakresie poza unormowanie art. 98 § 2 k.r.o., który reguluje potencjalne przypadki takiej sprzeczności. Stosowanie do treści tego przepisu żadne z rodziców nie może reprezentować dziecka: 1). przy czynnościach prawnych między dziećmi pozostającymi pod ich władzą rodzicielską, 2). przy czynnościach prawnych między dzieckiem a jednym z rodziców lub jego małżonkiem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz dziecka albo że dotyczy należnych dziecku od drugiego z rodziców środków utrzymania i wychowania. Przedmiotowa umowa darowizny, jako zawarta między babcią, a wnukami nie była czynnością wypełniającą dyspozycję tego przepisu, bowiem nie była czynnością między dziećmi pozostającymi pod władzą rodzicielską tych samych rodziców, ani czynnością między dzieckiem, a jednym z rodziców lub jego małżonkiem, kiedy to wykluczona jest możliwość reprezentacji dziecka przez któregokolwiek z jego rodziców i aktualizuje się wymóg ustanowienia kuratora (art. 99 k.r.o.). Tym samym konflikt interesów upatrywany w konsekwencjach uwzględnienia powództwa, otwierającego drogę do zaspokojenia wierzytelności powoda z nieruchomości, będącej przedmiotem darowizny do majątku pozwanego, czego skutkiem byłoby wygaśnięcie odpowiedzialności jego rodziców, nie mógł być postrzegany za równoznaczny z konfliktem interesów w rozumieniu art. 98 § 2 k.r.o. Nie mógł zatem znajdować przełożenia na sytuację procesową i możliwość udziału B. B. (1) jako przedstawicielki ustawowej pozwanych w ich imieniu i na ich rzecz. Istotne jest przy tym, że B. B. (1) zajęła w procesie stanowisko zgodne z interesami dzieci (pозwanych), w szczególności występując z żądaniem oddalenia powództwa (...), a jej rolę przejął ustanowiony następnie dla pozwanych pełnomocnik, który podejmował stosowne czynności procesowe, w pełni realizując prawo pozwanych do obrony jego praw.

Wyżej określone warunki dopuszczalności reprezentacji pozwanych przez matkę zachowane zostały także przy zawieraniu umowy darowizny. Wówczas w ich imieniu działała matka, realizując w ten sposób przysługującą jej w stosunku do dzieci władzę rodzicielską. Mając na względzie, że władza rodzicielska przysługuje każdemu z rodziców z osobna, istnieje możliwość powstania nieporozumienia, co do sposobu jej wykonywania. W takiej sytuacji niezbędna jest ingerencja sądu opiekuńczego (art. 97 § 2 k.r.o.). Biorąc jednak pod uwagę poczynione ustalenia faktyczne, z których wynikało, że żadne z rodziców nie sprzeciwiało się obdarowaniu ich dziecka, dla skuteczności (ważności) umowy wystarczający był udział tylko jednego z nich.

Zawarcie przedmiotowej umowy darowizny nie wymagało zgody sądu opiekuńczego. Wprawdzie uzyskanie darowizny udziału w nieruchomości stanowi czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka i może być uzależnione od wspomnianej zgody, niemniej jednak, gdy nabycie nieruchomości pod tytułem darmym wolne jest od obciążeń wobec darczyńcy oraz osób trzecich, każde z rodziców władne jest do samodzielnego i nie podlegającego żadnym rygorom przyjęcia darowizny w imieniu dziecka (uchwała SN z dnia 30 kwietnia 1977 r., III CZP 73/76). Sytuacja taka bezspornie wystąpiła w niniejszej sprawie, gdyż na dzień zawierania umowy darowizny nieruchomość, będąca jej przedmiotem, nie zawierała żadnych obciążeń.

Ze względu na to, że strony umowy darowizny pozostawały w bliskim stosunku w rozumieniu art. 527 § 3 k.c., istniało domniemanie wiedzy obdarowanego o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Przesłanka tak rozumianej wiedzy nie jest jednak wymagana przy nieodpłatnych czynnościach rozporządzającej majątkiem (art. 528 k.c.). Mając jednak na uwadze, że obdarowanymi byli małoletni, za których działała matka B. B. (1), decydująca dla oceny, czy obdarowany miał również świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzyciela była wiedza przedstawiciela ustawowego, a nie samego małoletniego. Skoro z ustaleń faktycznych wynikało, że B. B. (1) w chwili przyjmowania darowizny wiedziała o istniejącym długu, a także o tym, że dokonanie darowizny spowoduje faktyczną niewypłacalność, należało uznać, że przyjmując darowiznę w imieniu małoletnich dzieci także miała tę

świadomość, jako ich przedstawiciel ustawowy. B. B. (1) występując, jako przedstawiciel swoich małoletnich dzieci, mając świadomość o swoich długach działała z pokrzywdzeniem dzieci.

Trzecia z pozwanych M. B. (3) nieodpłatnie uzyskała korzyść majątkową w postaci udziału w przedmiotowej nieruchomości. Zgodnie z art. 527 § 3 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jest to domniemanie usuwalne, a ciężar jego obalenia spoczywa na osobie bliskiej w sprawie toczącej się na podstawie przepisów o skardze pauliańskiej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., sygn. V CSK 564/07, Lex nr 424339).

W orzecznictwie i piśmiennictwie wskazuje się, że o istnieniu bliskiego stosunku pomiędzy dłużnikiem a osobą trzecią decydują zwykle więzy rodzinne (pokrewieństwo, powinowactwo) oraz małżeństwo, konkubinat. Do takich stosunków zaliczyć można więzy przyjaźni, bliskiej znajomości, wdzięczności, zależności, więzy powstające na tle prowadzenia wspólnych interesów. Bliska więź prawno-rodzinna może stanowić podstawę domniemania faktycznego, że dane osoby pozostają w bliskim stosunku w rozumieniu art. 527 k.c. W niniejszej sprawie stosunek bliskości wynika z łączących pozwanych więzów pokrewieństwa. M. B. (3) jest wnuczką J. Ł. (1) z którą utrzymuje bliskie kontakty. Niewątpliwie wskutek dokonanej czynności prawnej (umowy darowizny) pozwani uzyskali korzyść majątkową, gdyż do ich majątku weszły udziały w nieruchomości stanowiące przysporzenie majątkowe na ich rzecz.

W świetle tych okoliczności Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. czynność prawną, w postaci umowy darowizny z dnia 15 kwietnia 2009 roku za repertorium A nr 2035/2009 zawartej przed notariuszem M. K. prowadzącą Kancelarię Notarialną w P. przy ulicy (...) dokonanej pomiędzy J. Ł. (1) a M. B. (1) i M. B. (2) reprezentowanymi przez matkę B. B. (1) oraz M. B. (3), przedmiotem umowy darowizny była działka gruntu oznaczona w ewidencji gruntów numerem 206 położona w S. o powierzchni jeden hektar trzydzieści arów osiem metrów kwadratowych, celem ochrony wierzytelności powoda wynikającej z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy w dniu 26 sierpnia 2004 roku w sprawie X GNC, (...) któremu w dniu 19 października 2004 roku Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy nadał klauzulę wykonalności przeciwko dłużkowi a w dniu 23 marca 2006 roku przeciwko małżonkowi dłużnika, przedmiotowy nakaz zapłaty został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi X Wydziału Gospodarczego wydanym w dniu 03 września 2008 roku w sprawie X GC 152/08.

W pozostałym zakresie powództwo, jako bezzasadne podlegało oddaleniu. Po pierwsze pozwani nie byli stronami umowy przeniesienia własności, wobec czego Sąd nie miał podstaw orzekać w przedmiocie uznania tej umowy za bezskuteczną. Po drugie umowa darowizny nie określała danych dotyczących podziału działki gruntu numer (...), która została podzielona po nabyciu jej przez pozwanych. Wobec czego żądanie pozwu w zakresie opisanego w wyroku podziału działki numer (...) w ramach uznania za bezskuteczną umowy darowizny podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może wyłożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swojego żądania.

Na poniesione przez powoda koszty złożyły się: opłata od pozwu – 3.282 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł (ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, zaliczka na biegłego – 600 zł i 2.089,17 zł, w łącznej kwocie 9.588,17 zł. Skarb Państwa wyłożył w niniejszej sprawie łączną kwotę 177,86 zł tytułem brakującej zaliczki na opinię biegłego. Sąd w częściach równych obciążył pozwanych kosztami, bowiem każdy z nich otrzymał po 1/3 nieruchomości. Dlatego też Sąd zasądził od M. B. (1), M. B. (2) i M. B. (3) na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwoty po 3.196,06 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Jednocześnie na podstawie art.113 ust.1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w związku z art.100 zd. 2 k.p.c., Sąd nakazał pobrać

na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Ł. od M. B. (1), M. B. (2), M. B. (3) kwoty po 59,29 zł tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłego.

Od wskazanego wyroku apelację wniósł powód zaskarżając orzeczenie w zakresie pkt. 2 oddalającego powództwo. Skarżący nie sformułował zarzutów. W uzasadnieniu apelacji powołał się na naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 527 § 1 i 2 k.c., w ten sposób, że w sentencji zaskarżonego wyroku nie oznaczył dokładnie korzyści majątkowej jaką otrzymali pozwani, tj. nie oznaczył według aktualnych danych nieruchomości poprzez jej określenie właściwymi (aktualnymi) numerami działek i numerami ksiąg wieczystych, a także nie wskazał dokładnej wysokości wierzytelności w zakresie której przedmiotowa darowizna została uznana za bezskuteczną.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie za bezskuteczną

wobec powoda, (...) Sp. z o.o. w Ł. umowy przeniesienia własności i umowy darowizny z dnia 15 kwietnia 2009 r. sporządzonej przez notariusza M. K. z Kancelarii Notarialnej w P. za Rep. (...), zawartej pomiędzy J. Ł. (1) i pozwanymi, w zakresie przeniesienia na rzecz pozwanych udziału 7/8 we własności nieruchomości niezabudowanej, położonej w S., ul. (...) oznaczonymi aktualnie w ewidencji gruntów w obrębie (...), numerami działek, nr 206/1, nr 206/2, nr 206/3, nr 206/4, nr 206/5 i nr 206/6, dla których to działek obecnie Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi obecnie księgi wieczyste KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...), KW nr PT1 (...), w zakresie wierzytelności jaka przysługuje powodowi, (...) Sp. z o.o. w Ł. wobec dłużnika, B. B. (1) w kwocie należności głównej 63.337,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 sierpnia 2003 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w kwocie 4.755,10 zł, stwierdzonej prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 26 sierpnia 2004 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt: X GNC 1704/04, utrzymanym w mocy prawomocnym wyrokiem z dnia 3 września 2008 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt: X GC 152/08, opatrzonym klauzulą wykonalności na rzecz powoda, (...) Sp. z o.o. w Ł. i przeciwko dłużnikowi, B. B. (1) i przeciwko jej małżonkowi, M. B. (4) oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Apelację od wyroku wnieśli także pozwani M. B. (1) i M. B. (2). Zaskarżyli wyrok w zakresie pkt. 1,3-6 w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili naruszenie:

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji dowolnych, niezgodnych z zasadami doświadczenia życiowego kryteriów oceny dowodów i oderwanych od zebranych dowodów, ustaleń faktycznych,

a) iż J. Ł. (1), dokonująca darowizny w dniu 15 kwietnia 2009 roku miała świadomość o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym - dowiedziała się w mieszkaniu przy ul (...) od komornika A. K. w dniu 18.02.2008r o sytuacji finansowej córki i toczącym się postępowaniu egzekucyjnym – mimo, że informacja ta jest nieprawdziwa bo J. Ł. (1) - nie mieszkała na ul (...), bo wymeldowała się w dniu 31.08.1990r co wynika z zapisów w dowodzie osobistym (kserokopia dowodu osobistego załączona do odpowiedzi na pozew z dnia 27.12.2012r) oraz zeznań świadków J. Ł., M.B. I. W., B. M. zeznań B B. M. B.

b) iż, czynność prawna umowy darowizny z dnia 15.04.2009r była ważna i nie wymagała zgody sądu opiekuńczego, mimo, że przekraczała zwykły zarząd majątkiem dziecka a matka dzieci działała z pełną świadomością pokrzywdzenia dzieci co w sytuacji takiej czynności, sprzecznej z ustawą i naturą umowy darowizny oraz godzącą w majątkowe interesy dzieci, winno skutkować uznanie tej czynności za nieważną

c) poprzez dowolne i sprzeczne ze zgrupowanym w sprawie faktycznym i dowodowym przyjęcie, iż powód wygrał postępowanie przed Sądem I instancji w przeważającej części, skoro Sąd I instancji orzekł pozytywnie o jednym z dwóch, równoważnych roszczeń, o których ochronę wystąpił powód;

- art. 328 § 2 k.p.c.- przez nieustosunkowanie się Sądu do podnoszonego zarzutu nieważności czynności darowizny z dnia 15 kwietnia 2009 roku, w szczególności nierozważenia skutków naruszenia treści art. 101 § 3 k. r. o.

poprzez zawarcie umowy bez wymaganej zgody sądu opiekuńczego oraz oceny umowy darowizny dokonanej z pokrzywdzeniem darczyńców, w świetle art. 58 k.c.

- art. 100 zd. 2 k.p.c. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji gdy powód przegrał sprawę w 1/2 części oraz orzeczenia o kosztach postępowania na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., w sytuacji gdy zastosowanie znaleźć winna norma zawarta w zd. 1 przytoczonego przepisu.
- art. 58 § 1 i 2 k.c. w z w. z art. 888 §1 k.c. poprzez uznanie, że umowa darowizny jest ważna, skoro Sąd I instancji prawidłowo ustalił (k. 12- uzasadnienia, B. w chwili dokonania umowy darowizny miała świadomość, i pokrzywdzeniem swoich dzieci - obdarowanych, a zatem dokonała sprzecznej z ustawą i naturą umowy darowizny sprowadzającą się do przysporzenia obdarowanych, a jednocześnie wbrew zasadom obowiązującym w stosunkach między rodzicami a dziećmi, tj. świadomie dokonując czynności dla pozwanych niekorzystnej;
- art. 101 § 3 k. r. o. - poprzez jego niezastosowanie, skoro zawarcie darowizny jest czynnością przekraczającą zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka, a została dokonana bez uzyskania wymaganej zgody sądu opiekuńczego i z tego względu ab initio dotknięta była sankcją nieważności;
- art. 531 § 2 k.c. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przez stwierdzenie w stosunku do wierzyciela bezskuteczności czynności następczej tj. darowizny w sytuacji gdy sąd oddalił powództwo w zakresie czynności sprzedaży nieruchomości, która „wyszła” z majątku dłużnika B. B. (1).

Skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych M. B. (2) i B. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Apelację wniosła również pozwana M. B. (3) zaskarżając orzeczenie w zakresie uwzględnienia powództwa w całości i zasądzonych kosztów postępowania.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła naruszenie w sposób jaskrawy jej prawa, w tym przede wszystkim prawa do obrony, niesłusznosc i niezgodność z obowiązującym prawem. Zdaniem skarżącej Sąd i instancji popełnił, między innymi, następujące błędy:

- bezpodstawnie przyjął, że miała wiedzę o zadłużeniu jej mamy w dacie dokonywanej przez babcię darowizny, oraz, że wiedziała, iż działka w S. pochodzi z majątku jej rodziców;

- mając wiedzę, że działka w S. jest przedmiotem roszczenia spółki (...) Sp. z o.o.o. w Ł., że możliwe było darowanie nieruchomości na rzecz jej małoletniego rodzeństwa, bez informowania o tej czynności sądu opiekuńczego i bez uzyskania zgody tego Sądu na dokonanie czynności;
- Sąd I instancji zakończył postępowanie w sprawie i wydał wobec niej wyrok, mimo że nie zostałam przesłuchana i nie mogłam się wypowiedzieć co do twierdzeń spółki będącej powodem, mimo, że o to prosiła czym pozbawiono ją możliwości jakiegokolwiek obrony.

Skarżąca wniosła o zmianę rozstrzygnięcia Sądu I instancji, oddalenie powództwa w stosunku do jej osoby i zasądzenie od spółki (...) Sp. z o. o. o. w Ł., na jej rzecz kosztów postępowania - w tym również kosztów postępowania przed Sądem Rejonowym.

W odpowiedzi na apelacje pozwanych powód wniósł o ich oddalenie i zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy , zważył co następuje :

apelacja powoda okazała się częściowo uzasadniona i skutkowałą zmianą zaskarżonego orzeczenia, choć Sąd Okręgowy nie podzielił w pełni argumentacji w niej zaprezentowanej i oddalił apelację w pozostałej części. Apelacje pozwanych jako bezzasadne podlegały oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy się odnieść do zarzutu naruszenia prawa procesowego, który podnieśli pozwani albowiem prawidłowo ustalony stan faktyczny i oceniony według reguł zawartych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. determinuje kierunek dalszych rozważań. Dlatego też w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy ustosunkuję się do zarzutów apelacyjnych pozwanych. Ocena zasadności naruszenia prawa materialnego może być dokonana dopiero po stwierdzeniu, że ustalenia stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia zostały dokonane zgodnie z przepisami prawa procesowego.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ustalenia i ocena dowodów zaprezentowana przez Sąd I instancji były prawidłowe, dlatego podziela je i przyjmuje za własne.

Jako niezasadny należy ocenić zarzut pozwanych naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten wyznacza ramy dla sądu w zakresie oceny wiarygodności i mocy dowodów, która winna być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważania całego zebranego materiału dowodowego, zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Z zarzutem powyższym nie można się zgodzić, gdyż apelujący nie wskazuje jakich to konkretnie uchybień dopuścił się Sąd I instancji w toku przeprowadzanego rozumowania, które to uchybienia naruszałaby zasady logiki czy też przeczyły wskazaniom doświadczenia życiowego. Natomiast bez zasygnalizowania tak ujmowanych uchybień, kwestionowanie ocen przyjętych przez sąd na tej tylko podstawie, że z zebranego materiału dowodowego możliwe jest wywiedzenie konkurencyjnych wniosków, jest zabiegiem chybionym, choćby nawet mocno osadzonym w subiektywnym przekonaniu skarżących. W aspekcie kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w takim kształcie stanowi wyłącznie wyraz własnego zapatrywania skarżących, że J. Ł. (1) nie wiedziała w dniu dokonywania darowizny o złej sytuacji finansowej córki i toczącym się przeciwko córce postępowaniu egzekucyjnym, że M. B. (3) nie wiedziała o zadłużeniu matki w dacie darowizny i sprowadza się do gołosłownej polemiki z ocenami wywiedzionymi i przekonywująco uzasadnionymi przez Sąd I instancji, a także w konsekwencji, z opartymi na tych ocenach wnioskami, które legły następnie u podstaw poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i dalszej oceny prawnej.

Bezzasadny jest również zarzut apelacji pozwanych M. B. (1) i M. B. (2) dotyczący naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Uzasadnienie Sądu Rejonowego co do zasady zawiera wszystkie wymagane wskazanym przepisem elementy, w postaci podstawy faktycznej rozstrzygnięcia to jest faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. W konsekwencji stwierdzić trzeba, że pisemne uzasadnienie kwestionowanego wyroku w pełni realizuje funkcje przypisywane temu dokumentowi, który pełniąc rolę sprawozdawczą przede wszystkim pozwolić ma na zrekonstruowanie rozumowania, jakie wiodło do sformułowania wniosków przyjętych przez orzekający sąd, dla możliwości ich zweryfikowania w toku kontroli instancyjnej. Tak opisanym wymogom odpowiadają pisemne motywy orzeczenia sporządzone przez Sąd Rejonowy. Wbrew twierdzeniom apelujących Sąd Rejonowy wyjaśnił w uzasadnieniu kwestię możliwości zawarcia umowy darowizny na rzecz małoletnich bez zgody sądu opiekuńczego, popierając argumentację przytoczonym orzecznictwem Sądu Najwyższego.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 100 k.p.c. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego o zasadności obciążenia kosztami postępowania pozwanych na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. z uwagi na to, że powód uległ do nieznaczącej części żądania. Sąd Rejonowy prawidłowo w tym wypadku uwzględnił wszystkie okoliczności sprawy, w tym również ostateczny wynik postępowania uwzględniający powództwo wobec pozwanych w zakresie uznania umowy darowizny za bezskuteczną. Zauważyć należy, że powództwo w części w jakiej zostało oddalone dotyczyło odmowy oznaczenia w wyroku pełnej nazwy umowy jako umowy przeniesienia własności i darowizny, bowiem pozwani nie byli stronami umowy przeniesienia własności oraz oddalenie powództwa dotyczyło odmowy

opasania w wyroku działki (...) jako działki która uległa podziałowi na kilka innych działek ze wskazaniem ich numerów.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 888 § 1 k.c. poprzez uznanie, że umowa darowizny jest ważna. Zdaniem skarżących B. B. (1) w chwili dokonania umowy darowizny miała świadomość, iż działa z pokrzywdzeniem swoich dzieci – obdarowanych, dlatego umowa jest nieważna.

Okoliczność, że umowa darowizny została zawarta w celu uniemożliwienia a co najmniej utrudnienia prowadzenia przeciwko małżonkom B. egzekucji wierzytelności przysługujących powodowi, i że w chwili dokonywania darowizny na rzecz małoletnich reprezentująca ich przy umowie matka B. B. (1) miała tego świadomość nie oznacza, że umowę tę uznać należy za nieważną w świetle art. 58 k.c.. Nie można również przyjąć, że działała z pokrzywdzeniem małoletnich w sytuacji kiedy przysporzenie na rzecz małoletnich było nieodpłatne. Ocena tego, czy określona czynność prawna jest sprzeczna z ustawą w rozumieniu tego przepisu musi uwzględniać wymogi jakie ważności takiej czynności przewidują przepisy prawa cywilnego. Ze względu na konieczność ochrony interesów osób, których dotyczą skutki takich czynności prawo cywilne nie wiąże wprost skutku nieważności z faktem, że dokonanie określonej czynności prawnej ma na celu pokrzywdzenie wierzyciela, z którego błędnie skarżąca wywodzi świadomość po stronie B. B. (1) pokrzywdzenia małoletnich obdarowanych.

W orzecznictwie wyrażono pogląd, że wzgląd na ochronę interesów osób trzecich może uzasadniać uznanie czynności prawnej za nieważną z powodu jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.), za taką oceną muszą jednak przemawiać szczególne okoliczności, leżące poza zakresem i działania przepisów zarówno art. 527 i nast. k.c., jak i art. 59 k. c. (por. wyrok SN z dnia 13 marca 2015 r, III CSK 224/14)

Takie okoliczności nie zostały wykazane w niniejszej sprawie.

Na uwzględnienie nie zasługuje także zarzut naruszenia art. 101 § 3 kro z uwagi na zawarcie umowy darowizny bez wymaganej zgody sądu opiekuńczego. Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że w okolicznościach sprawy taka zgoda nie była wymagana, albowiem umowa darowizny przenosiła na małoletnich udział w nieruchomości, który był wolny od obciążeń. Stanowisko Sądu Rejonowego znajduje oparcie w uchwale pełnego składu (...) mającej moc zasady prawnej z dnia 30 kwietnia 1977 r, III CZP 73/76,)Legalis nr 20059), zgodnie z którą rodzice mogą bez zezwolenia sądu opiekuńczego przewidzianego w art. 101 § 3 kro nabywać dla małoletniego dziecka nieruchomości na podstawie darowizny w stanie wolnym od zobowiązań wobec darczyńcy lub osób trzecich.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 531 § 2 k.c. Zdaniem Sądu Okręgowego dopuszczalne jest, jak uczynił to Sąd Rejonowy stwierdzenie wobec wierzyciela bezskuteczności darowizny na rzecz osoby czwartej. Z punktu widzenia potrzeby ochrony wierzyciela nie ma znaczenia kilkakrotny i wielopodmiotowy transfer korzyści majątkowej, jeżeli korzyść ta wyszła z majątku dłużnika (lub do niego nie weszła) w okolicznościach usprawiedliwiających roszczenie paulińskie wierzyciela (art. 527 KC). Dlatego w art. 531 § 2 KC przewidziano wprost możliwość wystąpienia wierzyciela bezpośrednio przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści i jednocześnie domagania się uznania za bezskuteczną wobec wierzyciela ostatniej czynności prawnej z udziałem ostatniego nabywcy korzyści. Wierzyciel będzie jednak musiał wykazać, że osoba pozwana „wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną”. Chodzi oczywiście o pozytywną wiedzę (scit) o obiektywnych i subiektywnych przesłankach skargi paulińskiej, przewidzianych w art. 527 KC, tj. o przesłankach, które uzasadniałyby orzeczenie uznania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną wobec wierzyciela. Wiedza taka świadczy o udziale także ostatniego beneficjenta rozporządzenia w działaniu in fraudem creditoris. Wierzyciel może korzystać z tzw. domniemań paulińskich mających ułatwić wykazania przesłanek subiektywnych skargi także w procesie skierowanym przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści (art. 527 § 3 i § 4 KC, art. 529 KC). Nie trzeba wykazywać wspomnianej wiedzy pozwanego nabywcy korzyści, gdy nabył on tę korzyść nieodpłatnie (art. 531 § 2 KC). W takiej sytuacji wystarczy wykazanie przesłanek uzasadniających uznanie czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną (art. 527 KC). W razie rozporządzenia korzyścią majątkową przez osobą trzecią na rzecz dalszej osoby, wierzyciel może wystąpić

bezpośrednio przeciwko tej osobie i zaskarżyć czynność prawną, w której uczestniczyła (art. 531 § 2 KC). (V CSK 667/14 wyrok SN z dnia 24.09.2015 r, L.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że w sprawie z uwagi na to, że pozwani (osoby czwarte) udział w nieruchomości nabyli nieodpłatnie, dla uznania umowy darowizny na ich rzecz za bezskuteczną wobec powoda, wystarczyło wykazanie przez powoda przesłanek uzasadniających uznanie za bezskuteczną sprzedaży udziału w nieruchomości przez małżonków B., J. Ł. (1) (osobie trzeciej). Przesłanki te zostały wykazane.

Zauważyć również należy, że przyczyną nie uwzględnienia powództwa przez Sąd Rejonowy o uznanie za bezskuteczną umowy sprzedaży udziału w nieruchomości J. Ł. (1), była okoliczność iż pozwani nie byli stroną tej umowy. Jednakże jak wynika z pozwu i jego uzasadnienia powód w ogóle nie występował z roszczeniem o uznanie umowy sprzedaży za bezskuteczną, tylko wnosił o opisanie w wyroku czynności prawnej tak jak ona się nazywała w akcie notarialnym i dlatego wnosił o uznanie za bezskuteczną wobec powoda umowy przeniesienia własności i umowy darowizny z dnia 15 kwietnia 2009 r. Okoliczność ta wprost wynika z uzasadnienia pozwu. Należy podnieść, że prawidłowo Sąd Rejonowy w tym zakresie oddalił powództwo, bowiem takie oznaczenie umowy w wyroku jak chciał powód mogłoby sugerować, że obie czynności zostały uznane za bezskuteczną czyli, że została uznana za bezskuteczną zarówno umowa sprzedaży jak i darowizny. Dlatego też rozstrzygnięcie Sądu pomimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu.

Słusznie Sąd Rejonowy pominął dowód z przesłuchania pozwanej M. B. (3) w charakterze strony z uwagi na jej nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie w dniu 13 maja 2016 roku. Pozwana pomimo prawidłowego wezwania (doręczenie przez awizo) nie stawiała się na rozprawę. Okoliczność, na jaką skarżąca powołuje się w apelacji, że nie dotarła do niej korespondencja z wezwaniem na rozprawę, ponieważ mieszka w Anglii nie usprawiedliwia jej niestawiennictwa. M. B. (3) wiedziała o toczącym się postępowaniu, ponieważ złożyła odpowiedź na pozew (k. 87). Ciążył na niej zatem obowiązek powiadomienia Sądu o zmianie adresu, o czym została pouczona (art. 136 k.p.c.). Obciążają ją zatem zaniedbania w tym zakresie.

Reasumując opisane wyżej zarzuty podniesione w apelacji pozwanych okazały się bezzasadne i podlegały oddaleniu na podstawie art. 385 k.c..

Natomiast w opisanym poniżej zakresie zasadna okazała się apelacja powoda. Sąd Rejonowy przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, że przedmiotem darowizny z dnia 15 kwietnia 2009 roku na rzecz pozwanych było w równych częściach 7/8 udziału w niezabudowanej nieruchomości położonej w S., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...), dokonując prawidłowej subsumpcji ustalonego stanu faktycznego pod normę prawną art. 527 k.c. art. 531 § 2 k. c, nie wiedzieć czemu błędnie uznał za bezskuteczną umowę darowizny całą nieruchomość a nie tylko udziału. Rację miał również skarżący, że w wyroku należało wskazać również numer księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, której udział był przedmiotem umowy darowizny a także wskazać dokładną wysokość wierzytelności w zakresie, której przedmiotowa darowizna została uznana za bezskuteczną.

Z wyżej wskazanych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. 1sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 k. p. c.

Sąd II instancji w pozostałym zakresie oddalił apelację powoda jako bezzasadną, bowiem przedmiotem umowy darowizny była działka (...) nie zaś działki powstałe z jej podziału, dlatego też brak było podstaw do uwzględnienia ich w wyroku Sądu jak również brak było podstaw do opisywania w wyroku jako uznanej za bezskuteczną czynności umowy przeniesienia własności i umowy darowizny o czym była mowa w powyższej części uzasadnienia. Rozstrzygnięcie o oddaleniu apelacji powoda zapadło w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., w zw. art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., bowiem powód uległ co do nieznaczącej części swojego żądania zasądzając od pozwanych na rzecz powoda kwotę po 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika, stosownie do treści § 10.1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. 2015.1804 w brzmieniu obowiązującym od dnia 1.01.2016 r do 26.10.2016 r).